

Jak pobudzić kreatywność i pomóc uczniowi pisać opowiadania?

Opowiadanie to gatunek epicki, który charakteryzuje się niewielkimi rozmiarami, swobodną konstrukcją oraz nieskomplikowaną fabułą. Utwór w porządku przyczynowo-skutkowym prezentuje kolejne zdarzenia, które miały miejsce w przeszłości.

Poniższy materiał prowadzi ucznia krok po kroku przez proces tworzenia opowiadania – od pomysłu aż do gotowego tekstu. Każdy etap zawiera jedno ćwiczenie rozwijające konkretną umiejętność.

1 Pomysł

Odpowiedz na pytania, aby zorganizować swoją dalszą pracę. Odpowiedzi pomogą Ci uporządkować pomysł na opowiadanie.

- Kto? Komu?
- Jak?
- W jakich okolicznościach?
- Po co?
- Co? O czym?

2 Świat

Podkreśl jednym kolorem odpowiedzi na pytanie: *kiedy?*, a innym kolorem odpowiedzi na pytanie: *jak długo?* Następnie połącz w pary informacje z obu kategorii.

Które informacje najdokładniej określają czas wydarzeń:

- W mroźny wtorek...
- Tuż przed koncertem...
- Podczas ferii...
- Latem tego roku...
- W ubiegłe wakacje...
- Tuż po wybuchu I wojny światowej...
- W 1000 roku...

Wskaż informacje, które najdokładniej określają miejsce wydarzeń:

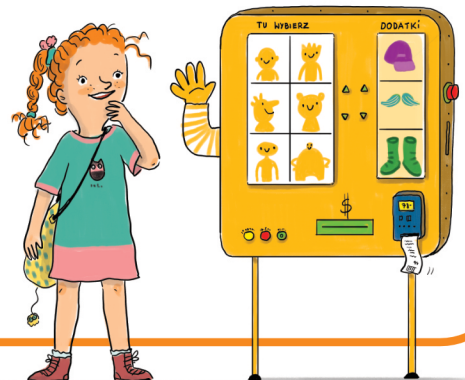
- Na skrzyżowaniu ulic...
- Na planecie Kronos...
- Na polanie niedaleko wioski...
- W pracowni znanego rzeźbiarza...
- Pod gruzami miasta...
- W gnieźnieńskiej kaplicy...
- Na pograniczach państwa...

3 Bohater

Do wybranej czasoprzestrzeni przypisz bohatera i zgromadź o nim informacje. W poniższej tabelce znajdziesz przykładowe pytania i odpowiedzi, które pomogą ci go opisać.

Pytania	informacje podstawowe	informacje dodatkowe
Jak się nazywa?	Michałko z Sobótki	rycerz
W jakim jest wieku?	26 lat	młody
Jaką ma sylwetkę?	szczupły	gibki
W co jest ubrany?	zbroja, pas	stalowy, skórzany
Jaki ma wyraz twarzy?	męski	dostojny
Co robi?	uczy się fechtunku	dba o konia

Jeśli potrzebujesz, możesz dodać więcej pytań. Po uzupełnieniu tabeli i przemyśleniu, kim jest bohater Twojego opowiadania, możemy przejść do kolejnego kroku.

4 Wydarzenia

Co dzieje się, co działo się i co będzie dziać z Twoim bohaterem? Sformułuj punkty planu wydarzeń. Na ich podstawie uzupełnij schemat akcji.

5 Narrator

Zaplanuj postać narratora swojego opowiadania, wybierając po jednym określeniu z każdej kategorii:

- uczestniczy aktywnie w wydarzeniach / wyłącznie obserwuje / nic o nim nie wiadomo
- nie zna myśli i uczuć bohaterów / wie wszystko o bohaterach
- opowiada w 1. osobie / w 3. osobie liczby pojedynczej lub mnogiej
- jest starszy / młodszy

Następnie sformułuj jedno lub dwa zdania narracji zgodnie z wybranym typem narratora.

6 Forma i dialogi

Przekształć dialogi opowiadania (mowa niezależna) na mowę zależną.

Wzór:

- Wysiadać z wozu! – zarządził Janko z Ostródy.
- Tutaj? Ani pola, ani chat – jęknęłam rozczarowana.

Janko z Ostródy powiedział, żebyśmy wysiedli z wozu. Byłam rozczarowana, że nie ma tu ani pola, ani chat.

Przekształć mowę zależną na niezależną:

Za chwilę wybaczyłam mu jednak, gdyż oświadczył, że teraz pojedziemy zobaczyć chaty. Nawet nie spytałam, dokąd dokładnie, bo wszyscy byli już gotowi.

7 Napisz opowiadanie

Na początek uzupełnij tekst opowiadania poniżej. Potraktuj to jako rozgrzewkę przed stworzeniem swojej własnej historii.

.....
(tytuł)

*Do klasy wpadł/a chwilę przed rozpoczęciem lekcji. W środku byli już (postacie).
..... (imię postaci), jak zawsze, wygłupiał/a się przy tablicy, a reszta klasy rozmawiała
w mniejszych grupkach, całkowicie pochłonięta swoimi sprawami. Coś jednak się zmieniło. Rozejrzał/a się
dokładniej po klasie. Tak, to (imię postaci / nazwa przedmiotu) dziś wyglądał/a zupełnie inaczej.
..... (opis wyglądu).*

*Na (nazwa przedmiotu) nie miał/a okazji się dokładnie przyjrzeć. Nauczycielka narzuciła
tak szybkie tempo pracy, że z trudem nadążał/a z wykonywaniem poleceń. Dopiero na zajęciach
plastycznych, gdy wszyscy*

..... (zdarzenie) mógł/mogła spokojnie obserwować, co się zmieniło.

*Czuł/a (opis przeżyć)
Wpadł/a na pomysł..... i przez dłuższą chwilę
nie potrafił/a znaleźć sobie miejsca. W końcu zebrał/a się na odwagę
..... (wydarzenie).*

To sprawiło, że (zakończenie).

Kreatywne zwoje rozgrzane? To do dzieła! Czas napisać własne opowiadanie!

Autorka: Aleksandra Szwańczyk-Dalasińska

